

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
नुसार वस्तु व सेवाकर विभागातील सर्व
संवर्गातील सर्व पदांकरीता दिव्यांगासाठी
शासन सेवेत पदे सुनिश्चित करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : विकवि-१०२१/प्र.क्र.१३/वि.प्र.-४

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- २५ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा : (१) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६.

(२) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग-२०१९
/ प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.१२/११/२०२०.

(३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची
दि.०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना.

(४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/
प्र.क्र.२५१/ दि.क.२, दि.०२/०२/२०२१.

शासन निर्णय :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि.०४/०१/२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली गट "अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. केंद्र शासनाने संदर्भीय क्र.३ येथे नमूद दि.०४/०१/२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित केलेली आहेत. त्या यादीतील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदासाठी निश्चित केल्याप्रमाणे, वित्त विभागाच्या अधिपत्याखालील वस्तु व सेवा कर विभागातील गट-अ ते गट-ड मधील सर्व संवर्गातील सर्व पदे विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक

न्याय विभागाच्या दि.०२/०२/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या <http://www.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०२२५१७३०१६२४०५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. द. शिंदे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ५) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा.अ.मु.स.(वित्त) मंत्रालय, मुंबई
- ७) मा.प्र.स.(वित्तीय सुधारणा), मंत्रालय, मुंबई
- ८) मा.अ.मु.स.(सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- ११) राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- १२) विशेष राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- १३) कार्यासन अधिकारी, प्रशासन-४/वि.प्र.१,२,३, /आ.पु.क.
- १४) निवड नस्ती (वि.प्र.-४).

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. विकवि-१०२१/प्र.क्र.१३/वि.प्र.-४, दि. २५ फेब्रुवारी, २०२१ चे सहपत्र
विवरणपत्र-अ

अ. क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग
१	अपर राज्यकर आयुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b)D, HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
२	राज्यकर सहआयुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b)D, HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
३	राज्यकर उपायुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b)D, HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
४	सहायक राज्यकर आयुक्त	S, ST, W, L, MF, RW, H, C, SE	a) B, LV b)D, HH c)OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) MD involving (a) to (c) above
५	प्रबंधक (सहायक राज्यकर आयुक्त-न्यायाधिकरण)	S, ST, W, RW, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
६	सहसंचालक	S, BN, RW, SE, C, MF	a) D, HH b) OA, BA, OL, BL, OAL, LC, Dw, AAV c)MD involving (a) to (b) above
७	उपसंचालक	S, BN, RW, SE, C, MF	a) D, HH b) OA, BA, OL, BL, OAL, LC, Dw, AAV c)MD involving (a) to (b) above
८	राज्यकर अधिकारी/आस्थापना अधिकारी	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, Dw, AAV, MDy d) SLD,MI e) MD involving (a) to (d) above

९	सहायक प्रबंधक (आस्थापना अधिकारी- न्यायाधिकरण)	S, ST, W, RW, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१०	महाव्यवस्थापक (उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e) MD involving (a) to (d) above
११	संशोधन अधिकारी	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), MI e) MD Involving (a) to (d) above
१२	राज्यकर निरीक्षक/ अधिक्षक	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१३	राज्यकर निरीक्षक (न्यायाधिकरण)	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१४	स्वीय सहायक उच्चश्रेणी लघुलेखक	S, ST, W, L, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above

१५	लघूलेखक (उच्चश्रेणी)	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
१६	लघूलेखक (निम्नश्रेणी)	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
१७	लघुटंकलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
१८	कर सहायक	S, W, MF, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, BL, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१९	वरीष्ठ लिपीक (न्यायाधिकरण)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above
२०	संशोधन सहायक	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), MI e) MD Involving (a) to (d) above

२१	दुरध्वनी चालक	S, ST, W, MF, SE, H, C	a) B, LV b)OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d)MD involving (a) to (c) above
२२	सांख्यिकी सहायक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b)D, HH c)OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, d) ASD (M, MoD), SLD, MI e)MD involving (a) to (d) above
२३	ग्रंथपाल	S, ST, W, BN, SE, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२४	व्यवस्थापक उपहारगृह	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b)D, HH c)OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e)MD involving (a) to (d) above
२५	वरिष्ठ लिपीक (उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP,LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above
२६	सहाय्यक व्यवस्थापक (उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b)D, HH c)OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) MI e)MD involving (a) to (d) above
२७	लेखापाल (उपहारगृह)	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

२८	पर्यवेक्षक(उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C, BN, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, Dw, AAV, LC, MDy d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२९	भांडारपाल (उपहारगृह)	S, ST, W, BN, L, MF, RW, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
३०	लेखा लिपिक(उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above
३१	लिपिक-टंकलेखक (उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above
३२	मुख्य स्वयंपाकी (उपहारगृह)	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३३	स्वयंपाकी (उपहारगृह)	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

३४	सहायक स्वयंपाकी (उपहारगृह)	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३५	नोकर (उपहारगृह)	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३६	हमाल(उपहारगृह)	S, ST, W, BN, MF, RW, SE, H	a) B, LV b)D, HH, c)OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d)ASD (M, MOD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३७	कनिष्ठ सेवक (उपहारगृह)	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३८	सफाईगार (उपहारगृह)	S, BN, SE, RW, MF, ST, W	a) B, LV b)D, HH, c)OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d)ASD (M, MOD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३९	स्वच्छता उपनिरीक्षक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b)D, HH, c)OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d)ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४०	ग्रंथपाल व संदर्भ अधिकारी (अराजपत्रित)	S, ST, W, BN, SE, C, MF	a) LV b)D, HH c)OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d)ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

४१	प्रमुख अग्निशामक	S, ST, W, BN, L, KC, PP, SE, MF	a)D, HH b)ASD (M), SLD c) MD involving (a) to (b) above
४२	सहायक अग्निशमन अधिकारी	S, ST, W, BN, L, KC, PP, SE, MF	a)D, HH b)ASD (M), SLD c) MD involving (a) to (b) above
४३	नोटीस वाहक	S, ST, W, BN, MF, RW,SE, C	OA,OL,B ,LV HH
४४	मुकादम	S, ST, W, MF, SE, H, C.	a) LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID,SLD, MI e) MD involving(a) to (d) above
४५	दप्तरबंद	S,ST,W,MF,SE, RW,C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, Mdy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४६	दारवान	S, ST, W, MF, RW, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४७	चपराशी	S,ST,W,BN,L,K C, PP, MF, SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

४८	दफ्तरी न्यायाधिकरण	S,ST,W,MF,SE, RW,C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४९	उद्वाहन चालक	S, ST, W, MF, RW, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d)
५०	पोलीस अभियोक्ता	S, ST, RW, H, C, MF	a) B, LV b) HH c) OL,OA, BA, BL, OAL, BLOA, BLA, LC, Dw, AAV d) SLD e) MD involving (a) to (d) above
५१	कुपन विक्रेता (उपहारगृह)	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP,LC, Dw, AAV, MDy d) SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above
५२	चहा विशेषज्ञ (उपहारगृह)	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५३	हवालदार	S,ST,W,BN,L,K C, PP, MF, SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

५४	नाईक	S,ST,W,BN,L, KC, PP, MF, SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५५	सफाईगार	S, BN, SE, RW, MF, ST, W	a) B, LV b)D, HH, c)OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d)ASD (M, MOD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

Abbreviation:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	12	ID	Intellectual Disability
2	LV	Low Vision	13	SLD	Special Learning Disability
3	D	Deaf	14	MI	Mental Illness
4	HH	Hard of Hearing	15	MD	Multiple Disabilities
5	OL	One Leg	16	OA	One Arm
6	OAL	One Arm and One Leg	17	BA	Both Arms
7	CP	Cerebral Palsy	19	BL	Both Legs
8	LC	Leprosy Cured	20	BLOA	Both legs & One Arm
9	DW	Dwarfism	21	BLA	Both legs & Arm
10	AAV	Acid attack Victim	22	MDy	Muscular Dystrophy
11	ASD	Autism Spectrum Disorder (M) (MOD)			

Abbreviation:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication
6	KC	Kneeing & Crouching	12	RW	Reading & Writing